

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra výchovy ke zdraví

Bakalářská práce

Sportovní a volnočasové aktivity v obci Příbraz

Vypracoval: Lucie Chobotská
Vedoucí práce: Mgr. Pavlína Moučková

České Budějovice 2021

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

University of South Bohemia in České Budějovice
Faculty of Education
Department of Health Education

Bachelor thesis

Sports and leisure activities in the village of Příbraz

Author: Lucie Chobotská
Supervisor: Mgr. Pavlína Moučková

České Budějovice 2021

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Lucie Chobotská

Název bakalářské práce: Sportovní a volnočasové aktivity v obci Příbraz

Studijní obor: Výchova ke zdraví

Pracoviště: Katedra výchovy ke zdraví, Pedagogická fakulta, Jihočeská univerzita Českých Budějovicích

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Pavlína Moučková

Rok obhajoby: 2021

Abstrakt:

Bakalářská práce ve svém úvodu analyzuje historii a činnost sportovních a volnočasových organizací v České republice a zaměřuje se na kompetence a cíle těchto organizací na malých obcích. Praktická část je konkrétně zaměřena na činnosti sportovních a volnočasových organizací v obci Příbraz, které necílí pouze na sport nebo zájmové vzdělávání, ale také na doplňkové kulturní akce pro širokou veřejnost, čímž se velkou měrou podílí i na kulturním dění v obci. Pro zjištění spokojenosti s činnostmi sportovních a volnočasových aktivit v obci Příbraz je provedena kvantitativní analýza v podobě dotazníkového šetření. Samotný závěr práce uvádí zhodnocení poznatků a doporučení ke zlepšení situace.

Klíčová slova: volný čas; sport; sportovní a volnočasové organizace; historie; Příbraz

Bibliographic identification

Name and surname of the author: Lucie Chobotská

Title of the bachelor thesis: Sports and leisure activities in the village of Příbraz

Field of study: Health education

Department: Department of Health Education, Faculty of Education, University of South Bohemia in České Budějovice

Supervisor: Mgr. Pavlína Moučková

The year of presentation: 2021

Abstrakt:

The bachelor thesis firstly analyses the history and activities of sports and leisure organizations in the Czech Republic and focuses on the competencies and goals of these organizations in small towns. The practical part is specifically focused on the activities of sports and leisure organizations in the village of Příbraz, which do not only target sports or hobby education, but also additional cultural events for the public, thus largely contributing to cultural events in the village. To determine satisfaction with the activities of sports and leisure activities in the village of Příbraz, a quantitative analysis is performed in the form of a questionnaire survey. The very conclusion of the thesis presents an evaluation of the findings and recommendations to improve the situation.

Key words: leisure time; sport; sports and leisure organizations; history; Příbraz

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci „Sportovní a volnočasové aktivity v obci Příbraz“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem Mgr. Pavlínou Moučkové, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, dne .....

.....

Lucie Chobotská

Poděkování:

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí předkládané bakalářské práce Mgr. Pavlíně Moučkové za odborné vedení, za její cenné rady, intenzivní spolupráci a veškeré konzultace. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat své rodině a blízkým za veškerou podporu a trpělivost po dobu mého studia a při psaní mé bakalářské práce.

Obsah

1	Úvod	1
2	Základní charakteristika volného času volnočasových aktivit	2
2.1	Volný čas	2
2.2	Funkce volného času.....	3
2.3	Volnočasové aktivity a zájmové činnosti	3
3	Sportovní volnočasové aktivity a instituce.....	5
3.1	Sportovní a tělovýchovná volnočasová aktivita	5
3.2	Cíle sportovních a volnočasových aktivit	6
3.3	Kompetence sportovních a volnočasových aktivit	7
3.4	Organizace působící ve sportovních a volnočasových aktivitách.....	7
3.5	Problematika sportovních a volnočasových aktivit v malých obcích.....	8
4	Historie sportovních a volnočasových aktivit	10
	PRAKTICKÁ ČÁST	14
5	Představení sportovních a volnočasových aktivit v obci Příbraz	14
5.1	Základní charakteristika obce Příbraz.....	14
5.2	Sport a volný čas v obci.....	15
5.2.1	Fotbalové hřiště	16
5.2.2	Cyklotrasy a cykloturistika.....	16
5.2.3	Tenis	18
5.2.4	Fotbal.....	18
5.2.5	Ostatní aktivity	18
5.3	Spolky v obci	19
5.3.1	SKV Příbraz.....	19
5.3.2	Honební společenstvo.....	20
5.3.3	Vojtěši Příbraz	20

5.3.4	Příbrazký Plaváček	20
5.3.5	Sbor dobrovolných hasičů Příbraz.....	21
6	Výzkum v obci	22
6.1	Cíl výzkumu.....	22
6.2	Výzkumné otázky	22
6.3	Dílčí výzkumné otázky	22
6.4	Kvantitativní metoda výzkumu.....	22
6.5	Sběr dat	23
6.6	Výsledky výzkumu	23
7	Shrnutí získaných informací, vyhodnocení otázek a diskuze.....	30
8	Závěr.....	32
9	Seznam literatury	34

1 Úvod

Volný čas je důležitou součástí života každého z nás, což platí nejen u dospělých jedinců, ale i u dětí. Smysluplné trávení volného času je obzvláště důležité u osob mladšího věku. Volnočasové aktivity dětí a mladistvých jsou velmi důležité, protože ovlivňují jejich vývoj jak z fyzického, tak psychologického hlediska. Význam mají volnočasové aktivity i pro rodiče. Různé aktivity a kroužky mohou dětem zajistit plnohodnotně strávený volný čas a určitou bezpečnost. Již v útlém věku vznikají návyky trávení volného času, jež mohou v pozdější době ovlivnit život dětí, a to jak pozitivně, tak negativně. Správnými návyky vhodného trávení volného času můžeme předejít negativním vlivům a problémům, které přináší život v postmoderní společnosti. Volnočasové aktivity jsou zároveň primárním činitelem patologických jevů, kterými mohou být krádeže, agresivita, alkohol a drogy.

Tuto problematiku reflektuje předkládaná práce, jejímž cílem je analyzovat historii a činnost sportovních a volnočasových aktivit v České republice se zaměřením na obec Příbraz.

Práce je systematicky rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části je nejprve představen pojem volný čas, volnočasové aktivity a jejich historie. Dále se zabývá zájmovým vzděláváním, jeho cíli a klíčovými kompetencemi. Druhá kapitola se blíže zaměřuje na sportovní volnočasové aktivity. Jsou zde uvedeny instituce a organizace orientované na volný čas se zaměřením na sport.

V praktické části se práce zaměřuje na obec Příbraz a nabídku volnočasových aktivit v této obci. Pro zjištění spokojenosti obyvatel byla provedena kvantitativní analýza v podobě dotazníkového šetření. V závěru práce jsou poznatky zhodnoceny a je doporučeno několik závěrů ke zlepšení situace.

2 Základní charakteristika volného času volnočasových aktivit

Druhá kapitola této práce se blíže zaměřuje na teoretické vymezení volného času, volnočasových aktivit, jejich historii, cíle a kompetence volnočasových aktivit.

2.1 Volný čas

Nejprve je nezbytné představit pojem volný čas. Jedná se dle Kaplánka (2012) o čas, který není zatím ničím naplněný. Je možné jej chápat pozitivně i negativně. Z pohledu negativního je to čas svobodný, promarněný, ničím nenaplněný. Z pohledu pozitivního jde o čas, kdy se můžeme věnovat svým koníčkům a zálibám, kdy máme čas pro sebe, čas, se kterým můžu svobodně nakládat.

Zelinski (2003) popisuje volný čas jako takový čas, který člověk má poté, co zařídí veškeré životně důležité činnosti a aktivity. Autor dále uvádí, že se jedná o takový čas, jenž není zaplněn žádnou povinnou a nutnou prací. V rámci tohoto času se může člověk bavit, odpočívat a věnovat se takovým aktivitám, o které má zájem.

V některých publikacích se vyskytuje také pojem čas polo volný. Do této skupiny aktivit je možné řadit dle Hájka a kol. (2008) ty aktivity, které přináší lidem radost a zároveň také praktický užitek. Dále je možné zde uvést definici volného času dle Brightbilla (1963). Autor uvádí, že jde o veškeré činnosti, které člověk dělá, když nepracuje. Statisticky vymezili volný čas např. Larson a Verma (1999), kteří uvádí, že volného času mají lidé kolem 40 % až 50 % času, co jsou vzhůru.

V životě lidí hraje volný čas velkou roli, protože nabízí různé možnosti obohacování lidského života a výchovné zhodnocování času a prostoru i poznávání vývoje. Volný čas je zároveň naléhavou výzvou (Hofbauer a Kaplánek, 2010). Massimini a Carli (1988) poukazují na to, že volný čas je čas volný, což znamená, že se lidé v žádném ohledu nemusí věnovat práci. Je však otázkou, zda je tento čas pro jedince zábavný a relaxační. Mnoho osob jej totiž považuje za nudu. Mají nedostatek motivace a apatie ve volném čase realizovat něco vhodného.

Volný čas může být obohacující, když skutečně přináší lidem možnost využívat své dovednosti a komunikovat s přáteli a rodinou (Agrile, 2001).

2.2 Funkce volného času

Z výše uvedeného lze vyvodit, že volný čas má řadu funkcí. Mezi primární funkce volného času se řadí zábava, odpočinek, zájmová činnost, aktivní soužití se sociálním prostředím, vzdělávání, seberealizace jedince. V případě, že má člověk nedostatek volného času a jeho efektivního trávení, dochází k psychickým problémům, nespokojenosti, rozladěnosti a traumatu (Spousta a kol., 1996). Hofbauer (2004) definuje následující funkce volného času. Jedná se o sociální funkci, psychosociologickou funkci, terapeutickou funkci, ekonomickou funkci.

2.3 Volnočasové aktivity a zájmové činnosti

Druhým klíčovým pojmem jsou volnočasové aktivity. Volnočasová aktivita je velmi důležitou součástí lidského života. Jde o aktivitu, se kterou se setkáváme v mimopracovní době. Tato aktivita ve velké míře vede k růstu spokojenosti (Křivohlavý, 2013).

Volný čas, na rozdíl od času stráveného v práci nebo ve škole, nám dává dle Dienera a kol. (1999) příležitost si samostatně vybrat, co chceme dělat, kde chceme trávit čas a vybrat si aktivity, kterým se chceme věnovat. Tyto volby mohou odrážet naše životní cíle a motivace, stejně jako orientaci na štěstí nebo naši současnou náladu, a určitě mají vliv na naši pohodu. Jakmile budou splněny základní biologické potřeby, volný čas je následně cenným zdrojem subjektivní pohody. Je to dáno tím, že je více pod kontrolou jednotlivců, než je tomu v práci či ve škole.

Volnočasová aktivita je dále zájmové a neformální vzdělávání a je součástí procesu celoživotního učení. Je upraveno zákonem č. 472/2011 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Je definováno (v § 111 zákona č. 472/2011 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, 2021) jako vzdělávání poskytující účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti. Uskutečňuje se v zařízeních pro zájmové vzdělávání, zejména ve střediscích volného času.

Primární aktivitou, která je patrná v rámci volnočasových aktivit, je aktivita založená na zájmu neboli zájmová činnost. Tu konkrétně popisují Němec a kol. (2002) jako činnost, která se zaměřuje na uspokojování a rozvíjení potřeb, zájmů a schopností jedince. Podílí se na formování postojů, názorů a přesvědčení jedince. Zájmová aktivita se významně podílí na rozvíjení a vytváření hodnot a životního stylu jedince. Tyto aktivity uspokojují, rozvíjejí a kultivují zájmy. Pozitivně tedy působí dle Pávkové a kol. (2002) nejen na psychické zdraví

jedince, ale i na jeho duševní zdraví, což následně vede ke kvalitnímu pracovnímu výkonu. Má funkci výchovnou a vzdělávací, podílí se na prevenci patologických jevů a také má funkci zdravotně hygienickou.

V praxi existuje obrovské množství různých zájmových činností, které se různě člení. Jak uvádí Němec a kol. (2002), je možné tyto aktivity členit dle obsahu takto:

- Technicko-praktické aktivity – jedná se o různé dovednostní kroužky (keramika, vaření, chataření);
- Vědecko-technické aktivity – jsou to kroužky zaměřené na výzkumné aktivity, biologické, hvězdárenské, mineralogické a jiné;
- Společenskovední aktivity – zde se jedná o kroužky se zaměřením na historii, jazyk, vlastivědu a jiné;
- Tělovýchovné, sportovní a turistické aktivity – jde o kroužky zaměřené na sport nejrůznějšího druhu, jako je např. turistika, tanec, fotbal, hokej, sportovní hry atd.;
- Přírodovědné aktivity – do této skupiny náleží kroužky se zaměřením na chovatelství a pěstitelství. Jedná se např. o včelaře, zahrádkáře, rybáře, chovatelé exotického ptactva a jiné;
- Esteticko-výchovné aktivity – patří sem kroužky zaměřené na hudební, výtvarné, literárně-dramatické činnosti.

V následujícím textu se budeme zaměřovat na tělovýchovné a sportovní aktivity.

3 Sportovní volnočasové aktivity a instituce

Třetí kapitola se blíže zaměřuje na popis cílů sportovních a volnočasových aktivit a jejich kompetencí. Poté je pozornost zaměřena na instituce, které sportovní a volnočasové aktivity poskytují.

3.1 Sportovní a tělovýchovná volnočasová aktivita

Jak bylo v předešlé kapitole uvedeno, sportovní volnočasová aktivita je taková aktivita, která se zaměřuje na sport a tělovýchovu. Sport je v současné době možné chápat jako společenský fenomén. Dotýká se všech bez rozdílu náboženství, etnik, vyznání. Je patrný na všech kontinentech světa. Veřejně jej podporuje široké spektrum organizací, států, vlád.

Tyto aktivity vedou k lepší fyzické zdatnosti jedince, k jeho psychické odolnosti. Pokud dítě či mladistvý realizuje tyto aktivity pravidelně, vede to k eliminaci problémů s nízkou tělesnou zdatností, s obezitou atd. V případě pravidelné aktivity dochází ke zdravému vývoji dětí a mladistvých. Osvojení si různých pohybových aktivit vede k utváření zdravého životního stylu. Pro všeobecný rozvoj pohybových schopností je potřebná všestrannost (Pávková, 2002). Z pohledu zdraví podporují sportovní aktivity dýchací systém, oběhový systém, zvyšují citlivost inzulínu ke tkáním, udržují kvalitu kostní hmoty a svalstva. Dále zlepšují sebeúctu, sebehodnocení, zvyšují elán a optimismus.

Do této skupiny aktivit je možné zařadit široké spektrum činností, jako jsou např.:

- drobné pohybové hry,
- sportovní hry,
- bojové sporty,
- atletika,
- gymnastika,
- návštěva či sledování sportovních utkání a soutěží,
- tanec,
- kondiční, průpravná a zdravotní cvičení s náčiním i bez náčiní, případně s hudbou,
- turistika pěší, vodní, cykloturistika, lyže apod.,
- netradiční druhy sportů,
- sezónní sporty, hry a zábavy,
- seznámení s životem a úspěchy známých sportovců.

Sportovní volnočasové aktivity se dynamicky mění v závislosti na oblibě sportu a jeho zájmu o něj. Vznikají neustále nové a nové sporty, na druhou stranu některé sporty mírně upadají na úkor jiných.

3.2 Cíle sportovních a volnočasových aktivit

Různé oblasti výchovy i volného času mají specifické cíle, prostředky a podmínky. Obecně mají cíle různou míru, existují cíle dílčí, specifické, obecné atd. Obecným cílem výchovy volného času je naučit jedince hospodařit s volným časem, rozumně ho používat, oceňovat volný čas jako významnou životní hodnotu. Z takto obecně formulovaného cíle lze odvodit řadu cílů dílčích (Bendl a kol., 2015):

- naučit vychované jedince efektivně odpočívat;
- umět volit účinné formy rekreace;
- rozvíjet zájmy, podporovat aktivní zájmy;
- objevovat a rozvíjet specifické schopnosti;
- uspokojovat a kultivovat potřeby;
- naučit jedince vhodně využívat dostupných materiálních prostředků pro trávení volného času;
- vést k celoživotnímu vzdělávání.

Samozřejmě platí, že i takto definované cíle jsou značně obecné. Každý druh volnočasových aktivit má své specifické cíle.

V oblasti tělovýchovných a sportovních aktivit je možné cíle rozdělit na výchovné, vzdělávací a zdravotní. Cíle vzdělávací představují rozvoj pohybových schopností a dovedností a naučení se základních pojmů z dané oblasti. Tyto cíle je možné rozdělit na informativní a formativní. Informativní zahrnují osvojené postupy, zásady správné životosprávy, formativní představují vytrvalost, sílu, rychlost, obratnost, pohyblivost, rovnováhu. Výchovné cíle jsou zaměřeny na vytvoření kladného vztahu k pohybové aktivitě. Tyto cíle se dělí na všeobecné a specifické. Všeobecné představují pozitivní charakterové a mravní vlastnosti, estetické prožívání a hodnocení. Cíle specifické představují trvale kladný postoj k pohybové aktivitě, zájmy o tělovýchovné a sportovní činnosti atd. Zdravotní cíle obsahují rozvoj funkčních schopností organismu. Tyto cíle se následně dělí na kompenzační a hygienické (Hurychová a Vilímová, 1997).

3.3 Kompetence sportovních a volnočasových aktivit

Než dojde k představení kompetencí sportovních a volnočasových aktivit, je nutné zde nejprve definovat samotný termín kompetence. Kompetence znamená dovednost, vědomost, postoj, schopnost, hodnotu, která umožňuje rozvoj jednotlivce. Jinými slovy jsou to předpoklady k výkonu jakékoliv činnosti (NÁRODNÍ SOUSTAVA POVOLÁNÍ: Kompetence, 2021). Kompetence ve volném čase představuje tedy předpoklad, dovednost, která vede k uplatnění a osobnímu rozvoji jedince pomocí volného času. Na teoretické úrovni existují různé kompetence, které jsou níže představeny (Kaplánek, 2012).

- Sociální kompetence

Sociální kompetence představuje schopnost kontaktu se společností. V rámci tohoto kontaktu dochází k budování vztahů, odbourávání sociálních bariér atd.

- Kulturní kompetence

Kulturní kompetence představuje schopnost kriticky se zaměřovat na takové oblasti života, které nejsou zaměřeny na bezprostřední účel. Kulturní kompetence by měla být určitou protiváhou životního stylu, který je zaměřený na výkon a konzum.

- Kreativní kompetence

Jedná se o možnost do osobního nebo společenského života přinést nové faktory, prvky, vytvářet nové věci, podílet se na jejich vzniku atd. Tyto kompetence by měly jedince chránit před zaměřením se na jednu společenskou roli (Jansa a kol., 2018).

- Komunikativní kompetence

Jde o schopnost navazovat vztahy s ostatními, chápat jiné, sdělovat jim své názory, pocity a příhodně se chovat a reagovat na vzniklé podněty. Spojením kreativní a komunikativní schopnosti dochází k vyvádění z izolace ve vlastním já. Člověk je přenášen do společnosti lidí, do sociálních vazeb atd.

3.4 Organizace působící ve sportovních a volnočasových aktivitách

Volnočasové aktivity nabízí na trhu nejrozličnější zařízení a instituce, které se problematikou trávení volného času zabývají. Tyto organizace je možné rozdělit do tří skupin:

- organizace spadající pod státní správu a samosprávu (kromě samotných škol jsou to střediska volného času, školní kluby a školní družiny, domy dětí a mládeže a jiné);
- nestátní neziskové organizace (organizace dětí a mládeže, organizace pracující s dětmi a mládeží);

- privátní organizace (taneční kluby, sportovní kluby, fitness centra atd.).

Ve sportovním prostředí se organizace poskytující sport člení především následovně:

- občanská sdružení – (zřizována na základě zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů);
- organizace s mezinárodním prvkem (mezinárodní sportovní federace, které mají na území ČR sídlo);
- rozpočtové nebo příspěvkové organizace zřízené ústředním orgánem státní správy nebo v případě příspěvkových organizací i obcí k zajišťování např. vrcholového sportu.

3.5 Problematika sportovních a volnočasových aktivit v malých obcích

V České republice představuje venkov převážnou část území. Venkov se dotýká řady sfér lidského života, s čímž také souvisí různé problémy. Řada malých obcí, které nejsou v blízkosti velkých center, ztrácí mladší obyvatelstvo, jež odchází do velkých center nebo do blízkého okolí velkých měst za prací. V malých obcích je obecně velmi nízká občanská vybavenost a technická infrastruktura. Pro tyto obce je z pohledu finančního velmi problematické udržovat jakoukoliv občanskou vybavenost. Je to dáno tím, že by je využíval nízký počet obyvatel, což by bylo značně neefektivní. Z tohoto důvodu se prvky občanské vybavenosti, jako jsou i sportovní a volnočasové aktivity, nacházejí spíše v obcích větších nebo ve velkých městech, kam lidé dojíždějí. Existuje zde tedy jakási přímá úměra v podobě poklesu prvků občanské vybavenosti se zmenšující se velikostí obcí.

Jak je uvedeno v Bílé knize v sociálních službách (2021), nabídka pohybových aktivit by však měla odpovídat potřebám daného regionu a jeho obyvatelům. Potřeby jednotlivců se však různí případ od případu stejně jako potřeby společenství. To vede k tomu, že různí lidé, děti i mladiství mají různé potřeby, a nelze v malých obcích nabízet obrovské spektrum služeb a volnočasových aktivit. Dále je v této knize uvedeno, že lidé v obci i samotná obec mají vlastní charakter, historii, schopnosti či zdroje, to je důležité z pohledu nabídky služeb, která by měla tyto různé potřeby flexibilně uspokojit.

Problémem je také nižší příjem obyvatel v menších obcích než ve městech. Je zde také špatná dopravní dostupnost. Což však znesnadňuje cestování z jiných obcí v případě různých volnočasových aktivit. Kvůli malé populační velikosti nejsou venkovské obce na síť veřejných autobusů dobře napojeny.

I přes tyto problémy by měly i menší obce nabízet občanům možnosti různého vyžití. Často se tak děje prostřednictvím tělovýchovných jednotek, sportovního zařízení (Perlín, 2021).

Lze však podotknout, že se tato problematika zlepšuje v souvislosti s restrukturalizací podpory sportu z centrální úrovně. Rozvoj sportu na místní úrovni tak do velké míry souvisí s konkrétními přístupy samospráv, které si jej mohou vykládat různě. Mezi hlavní úkoly obcí patří péče o sport a pohybové aktivity. V posledních letech se obce spolupodílejí nejen na financování sportu, ale zároveň koordinují činnosti sportovních subjektů ve prospěch obce, resp. svých občanů a kontrolují efektivnost vynaložených veřejných zdrojů. Hlavními úlohami obecní sportovní politiky zůstává tvorba prostorových podmínek pro sport a podpora činnosti sportovních organizací. Mimo to je úlohou obce podporovat rozvoj školního sportu, vytvořit podmínky pro zdravotní prevenci a zdatnost (areály zdraví, volnočasové sportovní areály, hřiště), kvalitu života a relaxaci (bezpečná sportovní zařízení, sítě chodníků a cyklostezek, parky, vodní plochy a volná krajina) atd.

4 Historie sportovních a volnočasových aktivit

Volný čas je pojem, který je lidem znám velmi dlouho. Dochované poznatky o volném čase pochází z řecké filozofie. Prvně se tímto pojmem zabýval Aristoteles, a to ještě před naším letopočtem. Tento známý filozof chápal volný čas jako čas na setkání se s přáteli, čtení veršů, rozumování, poslech hudby atd. (Čihovský, 2002). Hédonistické pojetí volného času bylo trochu odlišné. Volný čas představoval soubor aktivit, které lidé dělají pro vlastní blaho a potěšení (Čihovský, 2002).

Nutno podotknout, že na volný čas se příliš mnoho autorů a odborníků v minulosti nezaměřovalo. Bylo to dáno tím, že lidé v minulosti neměli tolik volného času jako v současné době. Děti již v raném věku pracovaly, podílely se na péči o sourozence, o domácnost. Děti také bohužel často řešily úmrtí svých rodičů, s čímž souvisí existenční problémy. I přesto se stále hledaly způsoby, jak vhodně trávit volný čas. Děti z venkovských rodin však trávily čas jinak než děti z řad šlechty. To dokládají pozůstatky nalezené v dětských hrobech a dochované informace. Chudé děti žily více ve spojitosti s přírodou. Hrály různé hry venku, zajímaly se o přírodu, hrály si s holemi, soupeřily mezi sebou, bojovaly atd. Mnohdy však dětské hry končily zraněním či dokonce úmrtím. Pro příklad lze uvést hru na popelení. Informace o této nebezpečné hře se dochovaly z roku 1405. Děti si házely při této hře popel do očí. Šlechtické děti si hrály s různými panenkami, hliněnými figurkami, byly při hrách edukovanější atd. (Verdon, 2003). Lze předpokládat, že tyto hry nebyly tak nebezpečné.

Termín sport se začal objevovat na počátku 14. století ve smyslu činnosti, jejímž účelem je aktivní a pasivní zábava, odpočinek, rozptýlení a uvolnění ve volném čase (Choutka a Dovalil, 2004).

Z těchto faktů lze vyvodit, že volný čas dětí nebyl v minulosti nikterak pedagogicky ovlivněn. První historické kořeny pedagogiky volného času spadají až do 17. století. Bylo to období, ve kterém jezuité založili střední školy. Šlo o školy internátní, kde bylo nutné vyplnit volný čas dětí. Bylo tedy nezbytné zajistit i výchovu v této době. Drtivá část těchto zařízení náležela církvi, a proto byl i volný čas ovlivněn církví. Časově bohatou náplní volného času studentů byla účast na kázáních a bohoslužbách. Dále se zde razilo heslo, že prázdný čas je časem hříchů. Dětem byla vštěpována družnost, pořádali se zde časté oslavy, hostiny, přátelská posezení, při kterých se hrávalo divadlo, hudba. To však mělo křesťanský podtext (Přadka, 2002).

Kolem roku 1648 docházelo ke změnám způsobu života obyvatel měst. Lidé pozvolna díky vědeckotechnickému pokroku začali méně pracovat, začali mít více času pro sebe. Tento čas však potřebovali nějak vhodně trávit (Hájek a kol., 2008). *„Počátky výchovy ve volném čase v novodobé společnosti jsou tedy spjaty s proměnami práce a životního způsobu obyvatel měst a vesnic po skončení třicetileté války. Tehdy začal dlouhodobý proces uvolňování života člověka od domova jako současného bydliště, pracoviště i místa trávení volného času.“* (Pávková, 2001, s. 5-7).

Důležitou osobností v oblasti pedagogiky a volného času byl Jan Ámos Komenský. Tento významný filozof a pedagog kladl důraz na rozvíjení a vzdělávání všech dětí bez ohledu na pohlaví a finanční stránku. Komenský se narodil v roce 1592 v Nivnici (Novák, 1932). Zaměřoval se na výchovu, která byla cestou, jak vyvést člověka z bloudění, jak mu pomoci nalézt pravdu o jeho bytí, jež je současně bytím věcí (Chocholová a kol., 2009). Nutno podotknout, že jeho pedagogické dílo ovlivnilo tento obor na dlouhá léta a stále je ještě zdrojem značného ponaučení.

Velký rozvoj v oblasti volného času byl patrný poté v 19. století, a to v Evropě. Bylo to období industrializace, rozvoje průmyslu. Lidé se ve značné míře stěhovali do měst. V této době lidé pracovali již ve velmi útlém věku (kolem 12–14 let). Monarchistické zřízení začalo být touto dobou v Evropě nahrazováno republikou a moc církve a její vliv na vzdělávání pomalu slábl. Bylo nutné najít řešení problému, jak naložit se vzděláním, výchovou a volným časem mládeže.

Teoretici i lidé z praxe začali na tyto problémy poukazovat. Byli to např. Jindřich Pestalozzi, Giovanni Bosco a Ernst Thomson Seton, Miroslav Tyrš. Pestalozzi byl v oblasti volného času velmi důležitou osobností. Zaměřoval se na sirotky a chudé děti. Snažil se v nich probudit lásku a radost. Chtěl, aby byly děti schopné podělit se se svými přáteli o radosti a strasti. Snažil se v nich probudit zájem o druhé. Dále např. zmíněný Bosco byl silně nábožensky zaměřený. Odmítal tresty. Výchova dle něj měla být realizována s radostí. Od svých chovanců požadoval pokoru, skromnost, pracovitost. Při výchově svých chovanců je nejen učil práci a náboženství, ale směřoval je ve volných chvílích k zábavě, k radosti atd.

V 19. století se poté začalo usilovat o zkrácení pracovní doby, o vznik různých spolků pro děti, o větší vzdělání. Toho bylo záhy docíleno. Začaly vznikat různé spolky a vzdělávací aktivity. Vznikaly zájmové organizace, divadelní, hudební, turistické organizace (Hájek, 2008).

Na našem území vznikla např. organizace Junák. Tato organizace měla u mládeže obrovský úspěch. Bylo to dáno tím, že se mladí mohli vymanit ze stereotypů. Mohli se podívat jinak než jen na nezdravé městské prostředí (Přadka, 2002). Další důležitou organizací představují Skauti, a to v letech 1857 až 1941. Tato organizace měla navrátit děti k přírodě, od které se v 19. století odkláněly. Dále vznikla organizace s tělovýchovným zaměřením Sokol (Přadka, 2002). Sokol na našem území působil od roku 1862 až do roku 1941 (Přadka, 2002). Je tedy patrné, že na našem území vznikalo mnoho spolků zaměřujících se na volný čas. Ale pedagogika volného času se projevovala pouze v Sokolu. Sokol se zaměřil na sportovní činnosti.

Následně byl patrný značný zlom ve 20. století, a to kvůli dvěma světovým válkám. Situace byla v různých částech Evropy odlišná. V severní a západní Evropě se v meziválečném období rozšiřovaly a rozvíjely stávající organizace, sdružení dětí a dospělých. Některé z nich se rozšiřovaly i za hranice a měly mezinárodní charakter. Vlády zemí začaly tyto organizace doceňovat. Pochopily jejich význam a začaly je důkladně analyzovat, což souvisí s počátky pedagogiky volného času. Ty je možné zasadit do 30. let 20. století do Francie a Německa. V roce 1936 ve Francii vznikla první státní organizace zaměřující se na pedagogiku volného času. To se po 2. světové válce změnilo na Ministerstvo mládeže a sportu.

V bývalém Sovětském svazu byl vývoj jiný. Na organizace mládeže a dětí měl stát přímý vliv, s cílem zavést svou ideologii do těchto monopolních organizací. Tyto organizace umožnily cílevědomě organizovat a řešit společenskovo výchovné potřeby. Mělo v nich docházet k růstu vzdělanosti, k uspokojování vysoké potřeby veřejně prospěšné činnosti atd.

V období druhé světové války vznikaly německé spolky, bylo zřízeno Kuratorium pro výchovu mládeže. Zde byla patrná branná výchova a sport. Pravým cílem však bylo vychovat v mladých lidech nacistické ideály. Šlo tedy o nacistickou zbraň, kterou zřídilo Ministerstvo školství a osvěty.

Po druhé světové válce začalo na našem území období komunistické éry. Do organizací volného času se tak vnesl socialistický duch. Jejich cílem bylo školit a vzdělávat. Typickými organizacemi byli Pionýři. Další organizací byl Junák. Vedení této organizace bylo řízeno tzv. Akčním výborem. Pionýrská organizace vykazovala tyto rysy: *„výrazně ideově-politické zaměření v komunistickém duchu; samostatnost za současného vedení členů komunistické strany nebo KSM73, úsilí o maximální uplatnění společenské aktivity a iniciativy členů. Byla určena pro děti a mládež do 16 let.“* (Cach a Hofbauer, 1967, s. 95).

Domy dětí a mládeže zcela získaly svůj politicky ideový kontext. V roce 1970 se Pionýrské organizace a Junák sjednotily. Vznikla Pionýrská organizace SSM. Mezi další organizace, které na území naší země působily, patří Svazarm. Sportovní a zájmové kluby i školy mohly organizovat kroužky. Každá organizace, která na našem území do roku 1989 působila, musela však být komunistickou stranou odsouhlasena, musela šířit socialistického ducha. Je tedy patrné, že vývoj byl v naší zemi do konce roku 1989 zcela jiný než v západních vyspělých zemích. V oblasti sportu platil zákon č. 68/1956 Sb., o organizaci tělesné výchovy. Nutno podotknout, že sportovní prostředí mělo i v době komunistické éry mezinárodní charakter a patřilo k jedněm z prvních, kde se původní systém začal rozpadat a snažil se hledat cesty k jejímu navrácení a novému uspořádání.

Výrazný zlom ve všech oblastech lidské činnosti nastal v roce 1989, kdy došlo k politickému převratu. V oblasti volného času se situace navrátila do dob před komunistickým režimem. Některé organizace, jako Pionýr, však zůstaly, ale výrazně změnilly své působení a cíl. Vznikala nová sdružení, která měla různé cíle. Vzniklo např. Folklorní sdružení, Sdružení Duha, které vedlo k výchově k přírodě, Asociace pro mládež, vědu a techniku – AMAWET a jiné. Všechny organizace, které již v tržním hospodářství působily, musely změnit svůj postoj k volnému času. Začaly se tedy ve větší míře zaměřovat na vzniklé problémy na trhu, mezi které patřila závislost na drogách, chronická nezaměstnanost, konzumně zaměřené chování a jiné. Mladí lidé začali být spolu s dětmi vychovávaní k demokracii, mohli participovat na vlastních aktivitách. Proto začali ve velkém zakládat malé spolky. Snahou bylo omezit sociální vyloučení dětí, mládeže a jiné. Začaly se řešit potřeby mezinárodního kontaktu atd. Z pohledu legislativy se stala důležitou Úmluva o právech dítěte, které byla přeformulována do zákona č. 104/1991 Sb. Změny, ke kterým docházelo na počátku 90. let, byly možné díky zákonu 83/1990 Sb. o sdružování občanů. Díky změnám, jež se týkaly právního postavení bývalých součástí ČSTV, docházelo k osamostatnění sportovních klubů, sportovních svazů, okresních a městských organizací a Československého olympijského výboru.

PRAKTICKÁ ČÁST

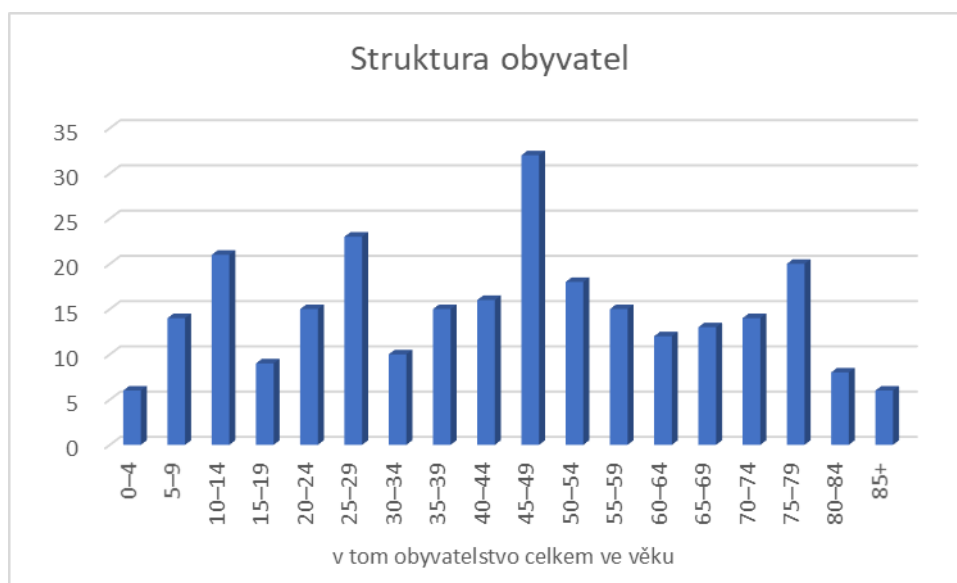
Jak již bylo uvedeno v úvodu, praktická část se zaměřuje na sportovní a volnočasové aktivity v obci Příbraz. Nejprve je zde obec popsána, jsou uvedeny sportovní a volnočasové aktivity v obci. V neposlední řadě je proveden dotazníkový průzkum a je stanoven závěr a doporučení.

5 Představení sportovních a volnočasových aktivit v obci Příbraz

V páté kapitole je čtenář seznámen s obcí Příbraz a jejími sportovními a volnočasovými aktivitami.

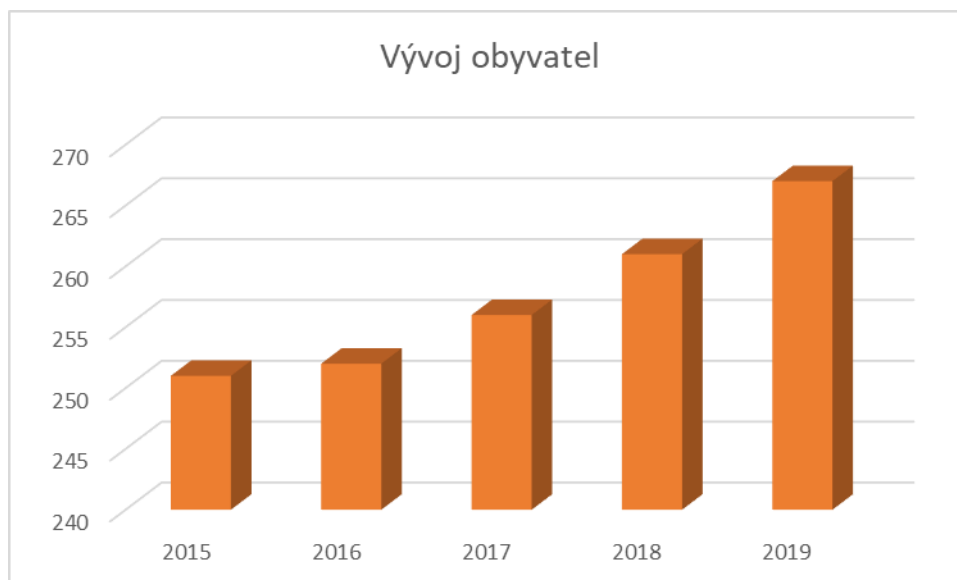
5.1 Základní charakteristika obce Příbraz

První dochované známky o této obce spadají do roku 1518. Obec Příbraz leží v okrese Jindřichův Hradec. Je tedy součástí Jihočeského kraje. Katastrální výměra obce je 711 ha. Leží tedy v krajině rovinaté až bažinaté, která je turisticky atraktivní. V čele obce stojí starosta a místostarosta. Zastupitelstvo obce má 5 členů. Nachází se zde mimo jiné komise životního prostředí, komise výstavby, finanční výbor, kontrolní výbor a sociální komise. Počet zastupitelů je určen zákonem dle počtu obyvatel. Obec Příbraz je tedy malou obcí, ve které v současné době žije pouze 267 osob (Příbraz: o obci, 2020). Průměrný věk v obci je 44,2 let. Je tedy mírně vyšší, než je celorepublikový průměr, kde je věk 42,5 let. Složení obyvatel dle věku je uvedeno v následující tabulce.

Graf 1 Složení obyvatelstva v obci dle věku, zdroj vlastní zpracování dle (ČSÚ: obyvatelstvo, 2021).

Následující graf svědčí o růstu počtu obyvatel v obci za posledních pět let. Z grafu lze vyvodit, že v roce 2015 v obci žilo 250 obyvatel. V roce 2016 byl počet téměř shodný. Do roku 2019 vzrostl počet obyvatel o 15 osob. Přírůstek obyvatel byl dán jak přirozeným, tak i migračním přírůstkem.

Graf 2 Vývoj obyvatel v obci Příbraz, zdroj vlastní zpracování dle (ČSÚ: obyvatelstvo, 2021).

Co se týče služeb a vybavení obce, není zde škola, pošta, policie ani zdravotnické zařízení. Lidé musí dojíždět za lékařem do okolních obcí. Škola a mateřská škola je nejbližší v obci Stráž nad Nežárkou. V obci také není žádný obchod, z čehož vyplývá, že obec Příbraz nemá žádný ze základních prvků vybavenosti (školu, lékaře, obchod). Pro tak malý počet obyvatel se totiž nevyplatí, aby obec některý z těchto prvků sociální vybavenosti realizovala.

Na druhou stranu je v obci dobrá technická infrastruktura. Obec je totiž plně plynofikována. Každý dům je napojen na kanalizaci a vodovod. I když jde o malou obec, je zde relativně značný počet architektonických objektů. Díky tomu byla obec prohlášena za vesnickou památkovou zónu na základě podrobného stavebně historického průzkumu zpracovaného v roce 1985, který je archivován v Památkovém ústavu v Českých Budějovicích (Příbraz: o obci, 2020).

5.2 Sport a volný čas v obci

Přestože je obec Příbraz malou obcí, z pohledu sportovního vyžití je zde dostupných mnoho různých aktivit, na kterých je založen veškerý sportovní, vzdělávací a kulturně-společenský život. Dostupné aktivity mapují následující podkapitoly.

5.2.1 Fotbalové hřiště

V první řadě je v obci umístěno fotbalové hřiště. Toto fotbalové hřiště bylo v roce 2010 upraveno. Byl zde vybudován přístřešek s krytým a uzavíratelným zázemím v podobě dvou předělaných stavebních buněk vybavených kuchyňkou, lavicemi a stoly. Stavba slouží občanům pro pořádání společenských i soukromých akcí. Byla vybudována v hodnotě 524 000 Kč. Část finančních prostředků pocházela z Programu obnovy venkova, který realizoval Jihočeský kraj. Kraj poskytl částku 160 000 Kč. Zbylá část byla poskytnuta z rozpočtu obce. Dalších cca 200 000 Kč poskytli obyvatelé obce v rámci dobrovolné práce občanů (Příbraz: fotbalové hřiště, 2020). Toto fotbalové hřiště je využíváno dětmi a dospělými při amatérském hraní, jelikož v obci není žádný fotbalový klub. Dále se hřiště velmi často využívá pro různé oslavy dětí i dospělých.

5.2.2 Cyklotrasy a cykloturistika

Jelikož obec leží v rovinném terénu, jde zde velmi rozšířena cykloturistika. Cyklotrasy směřují k blízkým rybníkům, na Čoudkův vrch, do Dolní Lhoty, podél řeky Nežárky atd. O tom, že je zde cykloturistika velmi oblíbená, svědčí také mnoho tematických aktivit.

Níže jmenovaný spolek SKV Příbraz z.s. každý rok organizuje cyklistický orientační závod s názvem „Po stopách Jacka Ferneta“. Je to akce na ukončení cyklistické sezóny, proto se organizuje vždy na podzim. V roce 2019 byl realizován již 23. ročník tohoto závodu a konal se první týden v prosinci. V loňském roce se však kvůli pandemii viru Covid19 nekonal. Tohoto závodu se pravidelně účastní kolem 250 cyklistů a cyklistek. V posledních ročnících se ho mohou účastnit i starší děti. Akce má pokaždé jiné trasy, ale vždy se nachází v okolí obce. Závodníci vždy směřují do nějakého kempu, kde nakonec přespí. Závod byl v roce 2019 realizován v okolí obce, vedl přes Třeboň, Lomnici nad Lužnicí. Tématem byla vodní díla, takže závodníci navštívili několik rybníků, mostů, jezů a studánek. Jedná se o náročnější trasu terénem, který vede přes lesní cesty a pěšinky. Není to cesta po silnici. Lidé se proto musí umět orientovat podle map. Celková délka závodu je kolem 100 km. Akce je doprovázena hudbou, občerstvením na trati a stravováním v cíli. Cyklistický závod se realizuje vždy v sobotu a neděli s noclehem v kempu, v roce 2019 byl cílem kemp Akia. Cíl je každý rok jiný. Jde o soutěž, ve které se hodnotí doba jízdy, ke které se připočítávají trestné minuty za nenalezení kontrolních bodů. Několik kontrolních

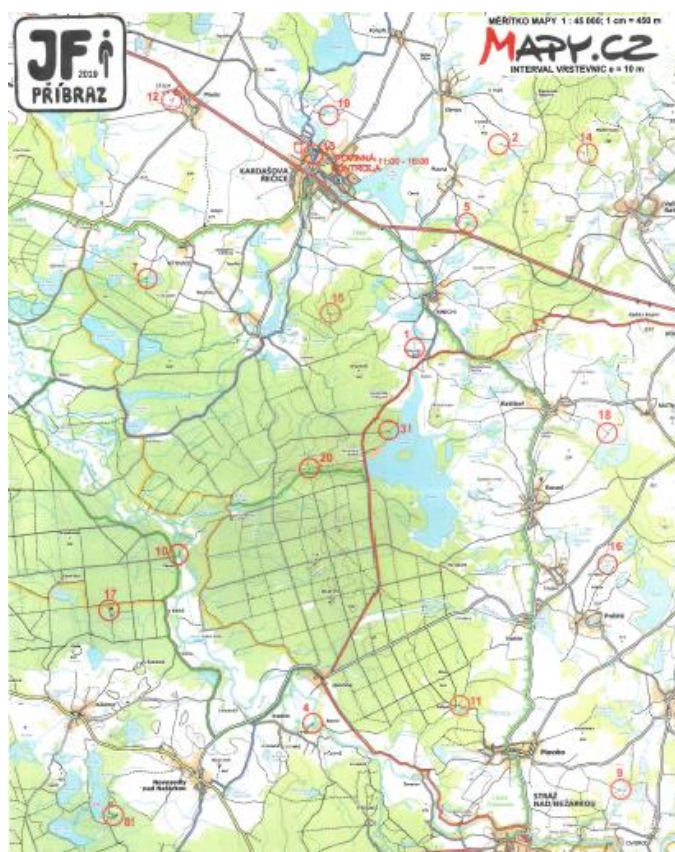

bodů je povinných. Pokud jej účastníci nenajdou nebo vynechají, jsou diskvalifikováni.

Program minulého ročníku byl následující:

- 8:30 začátek závodu v hospodě Stará škola v Příbrazi,
- 10:10 konec prezentace závodníků,
- 10:15 výklad tratě,
- 10:30 hromadný start,
- 16:30 časový limit pro dojezd do cíle,
- 17:45 kulturní vložka,
- 18:00 vyhlášení vítězů, předání diplomů a cen,
- 19:00 losování tomboly,
- 19:30 kapela Akia.

Startovné není vysoké. Činí 400 Kč pro dospělého a 250 Kč pro mládež. Mapa trasy v roce 2019 je patrná v následujícím obrázku.

Obrázek 1 Mapa trasy závodu Po stopách Jacka Ferneta, zdroj vlastní zpracování.

O tom, že v obci je skutečně mnoho cyklistů, svědčí i fakt, že se nadšenci do cyklistiky ze spolku SKV Příbraz vydali na kolech do Chorvatska. Délka trasy byla

cca 620 km. Zopakovali tak po 111 letech cestu básníka Karla Selepy, který byl rodákem z obce Příbraz. Byl to básník, který se narodil v roce 1885 v obci Příbrazi a absolvoval cestu k Jaderskému moři na kole v roce 1903. Členové spolku SKV Příbraz se tak rozhodli připomenout si literáta, o němž se sice v čítankách nedočteme, ale přesto za sebou nechal za svůj dlouhý a umělecky plodný život básnická díla velkého rozsahu. Trasu absolvovalo 15 osob. Každý večer zůstali cyklisté na přenocování v kempu. V kempu je vždy čekalo doprovodné auto se zásobami, které je také odvezlo zpět domů. Cesta trvala 7 dnů. Z toho 5 dnů jeli na kolech. Poslední noc přenocovali u moře, kde si mohli odpočinout a vykoupat se.

V rámci cyklistiky realizují účastníci spolku SKV Příbraz pravidelné výlety do francouzských Alp. Pravidelně je na začátku podzimu realizováno cyklistické putování Kolem hranic a jiné cyklistické akce.

5.2.3 Tenis

V roce 2011 zřídilo zastupitelstvo obce tenisový kurt, jehož je zároveň i provozovatelem. Cena pronájmu kurtu je 70 Kč na hodinu. Kurt mohou využívat rodiny s dětmi, dospělí, úplní začátečníci, i ti co již mají nějaké zkušenosti se sportem.

5.2.4 Fotbal

I když v samotné obci není žádný fotbalový klub, mnoho mladých fotbalových nadšenců jej hraje v nedaleké obci Stráž nad Nežárkou v rámci TJ Sokol. V současné době startují v mistrovských soutěžích celkem čtyři mužstva: A-mužstvo dospělých – Okresní přebor, Mladší žáci – Okresní přebor, Starší příprava – Okresní přebor a Mladší příprava – Okresní přebor. Největší úspěchy oddílu kopané se datují od roku 1981, kdy A-mužstvo dospělých postoupilo z OP do krajské I. A třídy (nejlepší umístění: 4.místo). Po provedené reorganizaci a opětovném zřízení I. B třídy bylo dosaženo nejlepšího umístění v ročníku 1988/89–3.místo. V ročníku 1993/94 A-mužstvo svou skupinu I.B třídy vyhrálo a dva roky účinkovalo v I.A třídě (TJ Sokol Stráž nad Nežárkou, 2021). Jedná se tedy, s ohledem na velikost obce, o relativně úspěšný klub.

5.2.5 Ostatní aktivity

V roce 2011 bylo pro nejmladší obyvatele obce vybudováno dětské hřiště. V zimě děti hrají na místním zamrzlém rybníku hokej. Rybníky v zimě se snaží udržovat místní spolek, který také informuje o tom, zda je již dostatek ledu, či nikoliv. Kromě samotného rybníka, jenž leží v centru obce a který se označuje jako rybník Maxák, jsou v blízkosti umístěny další

rybníky. Jedná se o rybníky Pikolom, který je umístěn hned za obcí. Dále jsou nedaleko rybníky Staňkov a Hejtman. I na nich je možné v případě příznivého počasí praktikovat lední hokej. V létě tyto rybníky lákají místní obyvatele ke koupání. Rybník v centru obce ke koupání vhodný není.

Jsou-li jižní Čechy zvané krajinou rybníků, pak pro Jindřichohradecko to platí dvojnásob. Z tohoto důvodu je Příbraz a okolí rájem pro rybáře. Na návesním rybníku Maxák je umožněn sportovní rybolov. Lze tak učinit na základě povolení, které vydává Obecní úřad Příbraz a je určen pro děti s nahlášeným trvalým pobytem v obci, a to do věku 15 let. Pro dětské nadšence do rybolovu se pravidelně konají rybářské závody, setkání dětí atd. Různé akce tohoto charakteru jsou realizovány minimálně 5krát ročně.

5.3 Spolky v obci

Třetí kapitola tohoto textu se zaměřuje na místní spolky, které nabízejí mnoho rozličných aktivit pro obyvatele obce Příbraz se snahou pokrýt všechny věkové kategorie lišících se zaměřením aktivit na sportovní, vzdělávací nebo kulturně-společenské.

5.3.1 SKV Příbraz

Prvně jmenovaným je spolek SKV Příbraz. Tento spolek byl zřízen v roce 2014. V jeho čele stojí předseda MUDr. Pavel Šmíd. Místopředsdou je Ing. Jiří Šestka. Ve stanovách spolku je uvedeno, že spolek má statutární orgán kolektivní, tedy vícečlenný. Nejvyšším orgánem je členská schůze. Sídlo spolku je v objektu, ve kterém sídlí městský úřad obce Příbraz. Jedná se tedy o dobrovolnou, samosprávnou, nepolitickou a neziskovou organizaci, jejímž cílem je naplňovat společný zájem a poslání. Tím je podpora sportu a sportovních aktivit, především cyklistiky, ožívování a udržování tradičních historických a kulturních hodnot v obci Příbraz a okolí. Dalším cílem je podpora zájmová, vzdělávací a kulturní činnosti dětí a mládeže. Spolek cílí i na ochranu přírody, pořádání a podporu přednášek, srazů, konferencí, soustředění, exkurzí, společenských akcí atd. Spolek také propaguje obec Příbraz a její okolí, realizuje závody a sportovní utkání a snaží se udržet kontakt a spolupráci s jinými zájmovými spolky. V neposlední řadě vydává a prodává publikaci, periodiku, propagační předměty atd. (SKV Příbraz, 2021).

Členové spolku mají možnost účastnit se aktivit spolku, být pravidelně informováni o dění, užívat výhod členů spolku atd.

Spolek pravidelně realizuje různé aktivity. Kromě výše jmenovaných cyklistických závodů realizuje i jiné aktivity. Např. v roce 2019 spolek realizoval víkendový lyžařský výlet

na běžkách na Šumavu. V únoru realizoval týdenní lyžařský zájezd do Itálie. V dubnu proběhl koncert špičkového kytaristy Michala Pavlíčka v obci, v červenci byl poté realizován koncert kapely His Angels. Další tradiční aktivitou je dámský sportovní víkend na Šumavě.

Členové spolku se také snaží pracovat v různých investičních aktivitách. Došlo např. k výstavbě cyklistického okruhu Karla Šelepy v rozsahu 40 km. Dětský okruh má 10 km. Slavnostně byl otevřen v roce 2014. Dále spolu členové pracují na údržbě cyklistického značení cyklo-okruhu Karla Šelepy.

5.3.2 Honební společenstvo

Další aktivitou, kterou mohou místní lidé provozovat, je myslivost. V této oblasti zde působí Honební společenstvo Příbraz. Tato společnost je zároveň vlastníkem honebních pozemků, které sdružují kolem 1109 ha pozemků. V současné době má myslivecké sdružení 17 členů. Myslivecké sdružení pořádá každoročně v místním pohostinství myslivecký ples s bohatou tombolou.

5.3.3 Vojtěši Příbraz

V obci existuje dále volné sportovně – společenské sdružení z Příbraz. Členové spolku pravidelně realizují především horskou i silniční cyklistiku. Každou neděli se pravidelně realizují odpolední společné vyjížďky do okolní přírody. Několikrát do roka sdružení realizuje pravidelné výlety do blízkého i dalekého okolí. Spolek realizoval např. výlety do Rumunska, na Ukrajinu, či do Slovinska. V zimě provozuje běžecké i sjezdové lyžování (Vojtěši Příbraz, 2021).

5.3.4 Příbrazský Plaváček

V této obci dále existuje občanské sdružení s názvem Příbrazský Plaváček. Sdružení staví na již dřívější aktivitě Ing. Markéty Blažkové. Jak v obci Plavsko, tak i v obci Příbraz probíhalo nesčetné množství akcí soustřeďujících se především na děti. Organizátoři těchto akcí si navzájem pomáhali, radili si a informovali své okolí o konajících se akcích svých i druhých. Na základě této spolupráce došlo k vytvoření občanského sdružení, které by veškeré tyto aktivity zastřešovalo. Spojením obcí Příbraz a Plavsko vznikl i příhodný název Příbrazský Plaváček. Smyslem tohoto sdružení je přispívat ke kulturnímu a společenskému rozvoji Jindřichohradecka, vydávat letáčky a publikace, jež dokumentují činnost sdružení, usilovat o celkový rozvoj a zvelebení obcí v regionu, materiálně podporovat

výchovně vzdělávací činnost základní školy Plavsko, vytvářet spolupráci s dalšími školami a s organizacemi zabývajícími se prací s dětmi a pro děti (Příbrazský Plaváček, 2021).

Toto sdružení realizovalo např. akce, jako je „spací den“. V rámci něj si děti užily odpoledne plné úkolů spojených se spaním a pohádkami. Každý, kdo do penzionu, kde se akce konala, přišel v noční košili nebo pyžamu, získal odměnu. Dále se v rámci této akce konal např. rodičovský závod v povlékání postelí atd. Další aktivity tohoto spolu jsou přes rok vázány na různé svátky a aktivity v obci, mezi které patří např. karneval, koleda Tří králů atd.

5.3.5 Sbor dobrovolných hasičů Příbraz

Sbor dobrovolných hasičů Příbraz je nejstarším spolkem v obci. Byl založen v roce 1893. V současné době má sbor 46 členů, z toho je 5 žen. Cílem tohoto sboru je samozřejmě v první řadě hašení požárů, provádění záchranných prací při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. Mimo to se však velmi významně podílí na kulturním životě ve sledované obci, kdy ve spolupráci s ostatními organizacemi spolupřátá řadu akcí za rok. Jsou jimi např. dětský den, dětské soutěže mladých hasičů a další (Sbor dobrovolných hasičů Příbraz, 2021). Dalo by se říct, že tento poslední zde uvedený spolek má na kulturní život v obci také významný vliv.

6 Výzkum v obci

V šesté kapitole předkládané práce je představen kvantitativní výzkum v obci. Je zde představen cíl výzkumu, metoda výzkumu, výsledky výzkumu, který se zaměřil na sportovní aktivity v obci.

6.1 Cíl výzkumu

V úvodu každého výzkumu je důležité, aby si výzkumník stanovil hlavní cíl své práce a výzkumné otázky, dle kterých se bude po celou dobu práce řídit. Pokud si ujasní cíle a metody, lépe se ve svém výzkumu orientuje. Kvantitativní výzkum, který je v této práci využit, umožňuje si předem definovat otázky, které jsou neměnné, zůstanou zachovány po celou dobu výzkumu, a proto je nutné si je jasně stanovit. Cílem zde realizovaného výzkumu bylo popsat, jak jsou obyvatelé obce spokojeni s nabídkou volnočasových a sportovních aktivit místních spolků.

6.2 Výzkumné otázky

Výzkumnou otázkou je: „Má občan obce Příbraz dostatečné vyžití v oblasti sportu a jiných volnočasových aktivit?“

6.3 Dílčí výzkumné otázky

Na tuto hlavní výzkumnou otázku navazují dílčí výzkumné otázky. Jedná se o tyto dílčí výzkumné otázky:

- „Jaký význam mají pro občany obce Příbraz zájmové organizace?“
- „Mají spolky a jiná sdružení přínos pro kulturní a společenský život v obci?“
- „Nabízí aktivity pro všechny věkové skupiny?“

6.4 Kvantitativní metoda výzkumu

Pro empirickou část tohoto textu byl zvolen kvantitativní výzkum, který je vzhledem k charakteru stanoveného cíle vhodnější než výzkum kvalitativní. Kvantitativní výzkum se zabývá získáváním informací o četnosti výskytu určitého jevu. Jeho hlavním cílem je získat měřitelné číselné údaje. Kvantitativní výzkum se provádí na vzorku, který by měl reprezentovat cílovou skupinu. Tento typ výzkumu se provádí metodou dotazování, a to například formou osobních rozhovorů, dotazníkem, telefonicky nebo dotazováním

přes internet. Celosvětově převládají metody kvantitativního výzkumu, a to asi z 80 %, oproti výzkumu kvalitativnímu (Kozel, 2006).

Konkrétní metodou sběru dat byl dotazník. Dotazník představuje soubor převážně uzavřených, několika polouzavřených a jen výjimečně několika otevřených volných otázek (Reichel, 2009). Pro uvedený dotazník je charakteristická logická struktura, která je během dotazování dodržována. Zde použitý dotazník využívá především otázky s uzavřeným počtem variant odpovědí. Výhodou tohoto typu dotazníku je rychlost, jednoduchost a snadné porovnání zaznamenaných odpovědí a zpracování. Naopak jeho nevýhodou je snížení informační hodnoty, jelikož respondent nemá možnosti odpovědět jinak, než mu dotazník nabízí (Kozel, 2006). Dále byly využity otázky polootevřené a otevřené, ovšem v minimálním množství.

Dotazník obsahoval 14 otázek. Z tohoto počtu bylo 10 otázek uzavřených. Dále byly dvě otázky polootevřené a dvě otázky uzavřené. Tento dotazník přiložen v příloze č. 1. Dotazník byl realizován v českém jazyce.

6.5 Sběr dat

Sběr dat byl realizován v prosinci roku 2020 v obci Příbraz. Dotazování bylo realizováno osobně na ulici. Celkem v obci žije 260 obyvatel. Dotázáno bylo celkem 73 obyvatel. Jedná se tak o 30 % všech obyvatel obce. Před samotným výzkumem byl realizován předvýzkum. Jeho cílem bylo zjistit, zda dotazník nevykazuje nějaké chyby, a zda jsou otázky jasné a srozumitelné. Předvýzkum byl proveden na třech respondentech z mého okolí. Výsledky do samotného výzkumu nebyly zahrnuty. Jelikož nebyly zjištěny žádné problémy, byl následně realizován samotný výzkum.

Získaná data byla zpracovaná a prezentována pomocí tabulek a grafických modelů. Grafy, tabulky a jejich slovní vysvětlení je patrné v následující šesté podkapitole. Následně jsou vyhodnoceny stanovené výzkumné otázky.

6.6 Výsledky výzkumu

V této podkapitole jsou podrobně zpracované jednotlivé otázky dotazníku. Pro lepší představu je zde použito grafické znázornění.

- **Jaké je Vaše pohlaví?**

	absolutní četnost	relativní četnost
Muž	33	45,21 %
Žena	40	54,79 %
Celkem	73	100,00 %

Tabulka 1 Výsledky výzkumu, zdroj vlastní zpracování.

Dotazníkového šetření se účastnilo celkem 33 mužů a 40 žen. Mužů tedy bylo o něco méně, jednalo se o 45 %, žen bylo 55 %, jak uvádí následující graf.

Graf 3 Grafické pojednání, zdroj vlastní zpracování.

- **Jaký je váš věk?**

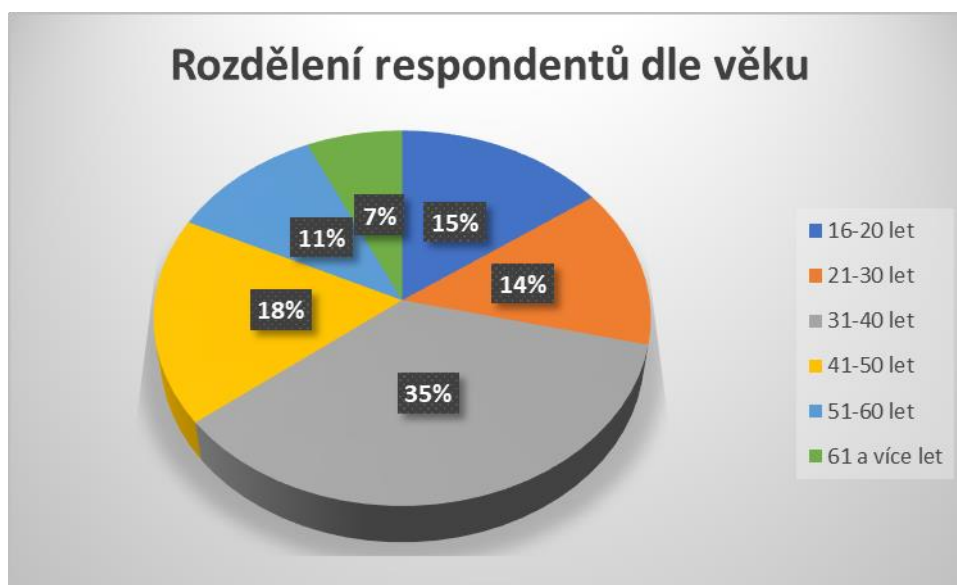
	absolutní četnost	relativní četnost
16-20 let	11	15,07 %
21-30 let	10	13,70 %
31-40 let	26	35,62 %
41-50 let	13	17,81 %
51-60 let	8	10,96 %
61 a více let	5	6,85 %
Celkem	73	100,00 %

Tabulka 2 Výsledky výzkumu, zdroj vlastní zpracování.

Z předchozí tabulky je možné dále vypozorovat, že 26 obyvatel je ve věku 31-40 let. Jedná se o 36 % obyvatel. 13 dotazovaných je ve věku 41-50 let. Jedná se o 18 % osob. 11 osob, tj. 15 %, je ve věku 16-20 let. Dalších 10 osob je ve věku 21-30 let. Jedná se o 14 %.

8 osob, tj. 11 %, má věk 51-60 let. Zbylých 5 respondentů, tj. 7 %, je ve věku 61 a více let. Systematicky tyto informace dokládá i následující graf.

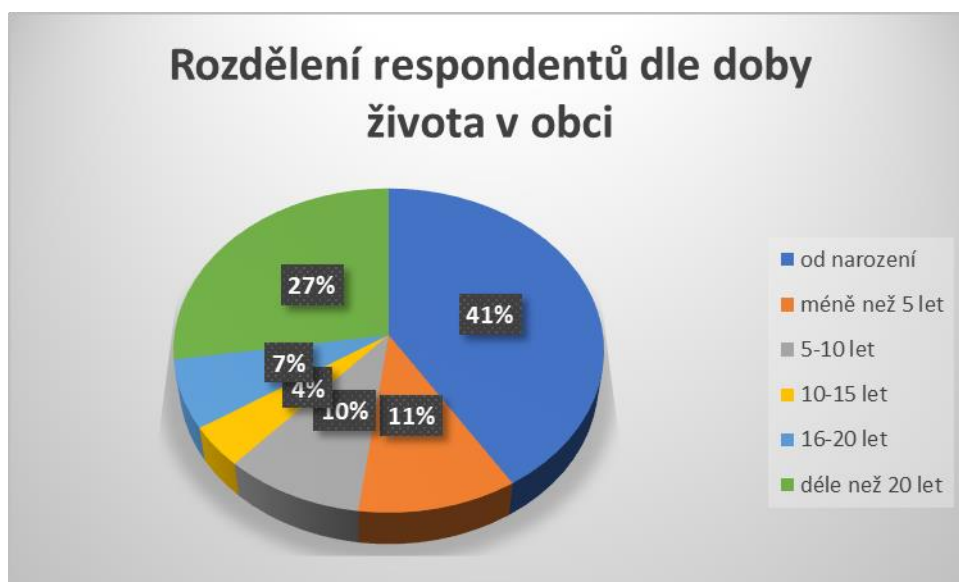
Graf 4 Grafické pojednání, zdroj vlastní zpracování.

- **Jak dlouho v obci žijete?**

	absolutní četnost	relativní četnost
od narození	30	41,10 %
méně než 5 let	8	10,96 %
5-10 let	7	9,59 %
10-15 let	3	4,11 %
16-20 let	5	6,85 %
déle než 20 let	20	27,40 %
Celkem	73	100,00 %

Tabulka 3 Výsledky výzkumu, zdroj vlastní zpracování.

Z tabulky lze usoudit, že nejvíce respondentů uvedlo, že v obci žije od narození. Jde o 30 respondentů, tj. 41 %. 8 dotazovaných uvedlo, že v obci žije méně než 5 let. Jedná se o 11 % respondentů. 7 dotázaných, tj. 10 %, uvedlo, že v obci žije 5-10 let. 10-15 let v obci žijí 3 dotázaní respondenti, tj. 4 % osob. 5 dotázaných zde žije 16-20 let (7 % respondentů). 20 dotázaných obyvatel obce Příbraz poté uvedlo, že v obci žije více než 20 let. Jde tedy o 27 %. O rozdělení respondentů poté hovoří i následující graf.

Graf 5 Grafické pojednání, zdroj vlastní zpracování.

- **Myslíte si, že je v obci Příbraz dostatečné sportovní vyžití?**

	absolutní četnost	relativní četnost
Určitě ano	21	28,77 %
Spíše ano	35	47,95 %
Spíše ne	16	21,92 %
Určitě ne	1	1,37 %
Celkem	73	100,00 %

Tabulka 4 Výsledky výzkumu, zdroj vlastní zpracování

Z tabulky můžeme vyvodit, že určitě je se sportovním vyžitím v obci spokojeno 21 osob, tj. 29 %. Odpověď spíše ano zvolilo celkem 35 osob, tj. 48 %. 16 respondentů uvedlo, že spíše nejsou se sportovním využitím v obci spokojeni. Jedná se o 22 %. Pouze 1 respondent uvedl zcela zápornou odpověď.

- **Sportujete Vy sám osobně?**

	absolutní četnost	relativní četnost
Ano	65	89,04 %
Ne	8	10,96 %
Celkem	73	100,00 %

Tabulka 5 Výsledky výzkumu, zdroj vlastní zpracování.

Z tabulky můžeme vypočítat, že celkem sportuje 65 respondentů, tj. 89 %. Na druhou stranu nesportuje 8 dotázaných neboli 11 % respondentů.

- **Jaký sport realizujete?**

	absolutní četnost	relativní četnost
Cyklistika	35	39,33 %

Brusle	20	22,47 %
Běh	11	12,36 %
Hokej	5	5,62 %
Jsem myslivec	2	2,25 %
Florbal	5	5,62 %
Rybařím	8	8,99 %
Tanec	3	3,37 %
Celkem	89	100,00 %

Tabulka 6 Výsledky výzkumu, zdroj vlastní zpracování.

Další otázka byla otevřená a měla za cíl zjistit, jaký sport respondenti realizují. Z výsledků výzkumu vyplynulo, že nejvíce respondentů realizuje cyklistiku. Tuto odpověď zvolilo celkem 35 dotázaných neboli 39 % respondentů. Dalších 20 dotázaných, tj. 22 %, uvedlo, že jezdí na bruslích. 11 respondentů, tj. 12 %, běhá. 3 respondentky uvedly, že tancují, dalších 8 dotázaných, tj. 9 %, rybaří. 5 dotázaných, tj. 6 %, hraje florbal, 2 respondenti uvedli, že jsou myslivci. Hokej poté hraje 5 respondentů, tj. 6 %.

- **Vyjíždíte za sportem z obce, pokud ano jak daleko?**

	absolutní četnost	relativní četnost
Ano	50	68,49 %
Ne	23	31,51 %
Celkem	73	100,00 %
	absolutní četnost	relativní četnost
do blízkého okolí obce	37	74,00 %
do okolí v rámci okresu	11	22,00 %
do jiného okresu kraje	2	4,00 %
	50	100,00 %

Tabulka 7 Výsledky výzkumu, zdroj vlastní zpracování.

V této otázce bylo zjištěno, že z obce za sportem vyjíždí celkem 50 respondentů, tj. 68 % respondentů. 23 dotázaných, tj. 32 %, uvedlo, že nevyjíždí za sportem nikam. Dále na tuto polootevřenou otázku odpovědělo 37 respondentů, tj. 74 %, že jezdí do blízkého okolí obce. 11 dotázaných, tj. 22 %, jezdí do okolí v rámci okresu a 2 respondenti jezdí do jiného okresu kraje, tj. 4 %.

- **Jste členem nějakého spolku či sdružení v obci Příbraz?**

	absolutní četnost	relativní četnost
Ano	48	65,75 %
Ne	25	34,25 %
celkem	73	100,00 %

Tabulka 8 Výsledky výzkumu, zdroj vlastní zpracování.

Z výsledků vyplynulo, že 48 dotázaných, tj. 66 % respondentů, je členem nějakého spolku či sdružení v obci Příbraz. Zbývá část, tj. 34 % respondentů, členem není. Dále měli respondenti v této polootevřené otázce odpovědět, jakého klubu jsou členem. Zde byli zastoupeni respondenti všech spolků, které se v této malé obci realizují. Tedy byli zde členové SKV Příbraz, Příbramský Plaváček, Sbor dobrovolných hasičů, Vojtěši Příbraz i honebního společenstva.

- **Účastníte se různých sportovních a volnočasových akcí, které organizují tyto spolky či sdružení v obci?**

	absolutní četnost	relativní četnost
Ano	70	95,89 %
Ne	3	4,11 %
celkem	73	100,00 %

Tabulka 9 Výsledky výzkumu, zdroj vlastní zpracování.

Cílem další otázky bylo zjistit, zda se respondenti účastní akcí realizovaných různými spolky a sdruženími. Na tuto otázku odpovědělo 70 respondentů, tj. 96 %, že se těchto akcí účastní a jen 3 respondenti se akcí neúčastní. Tito tři lidé bydlí v obci jen krátce. Konkrétně uvedli, že zde bydlí méně než pět let.

- **Myslíte si, že je sportovních a volnočasových akcí dostatek?**

	absolutní četnost	relativní četnost
Určitě ano	28	38,36 %
Spíše ano	35	47,95 %
Spíše ne	7	9,59 %
Určitě ne	3	4,11 %
Celkem	73	100,00 %

Tabulka 10 Výsledky výzkumu, zdroj vlastní zpracování.

Více respondentů je názoru, že je těchto aktivit dostatek. Konkrétně tedy uvedlo 35 dotázaných, tj. 48 %, že je těchto akcí spíše dostatek. 28 dotázaných, tj. 38 %, si myslí, že je těchto akcí určitě dostatek. Spíše nedostatek vnímá 7 respondentů a 3 respondenti jsou názoru, že je těchto aktivit určitě nedostatek.

- **Jaké jiné akce byste uvítali?**

Na tuto otevřenou otázku respondenti uvedli, že by uvítali v obci více aktivit pro malé děti. Takto odpověděly 4 respondenty. 2 respondenti uvedli, že by uvítali, kdyby bylo možné využít místní rybník i pro závody v rybaření pro dospělé. 1 respondent uvedl, že by v obci uvítal klidně i menší halu, kde by bylo možné hrát se svými kolegy florbal. Uvedl, že musí v současné době jezdit do vedlejší obce. To je dle něj ztráta času. Přitom si myslí, že by volně

prostory na tuto aktivitu zde byly. Dva respondenti uvedli, že by bylo vhodné zakoupit stoly pro stolní tenis. Je to dle nich zajímavá aktivita, na kterou by bylo možné navázat i kulturní aktivity spojené se soutěží v tomto sportu.

- **Myslíte si, že mají spolky a jiná sdružení přínos pro kulturní a společenský život v obci?**

	absolutní četnost	relativní četnost
Ano	70	95,89 %
ne	3	4,11 %
celkem	73	100,00 %

Tabulka 11 Výsledky výzkumu, zdroj vlastní zpracování.

Většina respondentů se domnívá, že mají tato sdružení přínos pro kulturní a společenský život v obci. Takto odpovědělo celkem 70 respondentů, jde tedy o 96 % respondentů. Jen 3 respondenti, tj. 4 % uvedli, že nikoliv.

- **Jaký význam pro vás mají místní kluby a sdružení?**

Zde se odpovědi různily. Nejprve odpověděli respondenti, kteří jsou členem Sboru dobrovolných hasičů, že se značně angažují jako dobrovolní hasiči. Tomu věnují velkou část svého volného času. Tři z nich dále uvedli, že do sboru vstoupily i jejich manželky a přítelkyně, které s nimi chtějí trávit více společného času. Dále odpověděli, že jezdí na různé soutěže, trénují spolu a setkávají se s ostatními členy, kteří jsou jejich nejlepšími kamarády. Pět respondentů uvedlo, že je to baví a naplňuje. Jeden uvedl, že má jakousi zajímavou životní náplň, která mu kompenzuje to, že se nedostal na dráhu profesionálního hasiče. Tři respondenti se zde shodli na tom, že se členové těchto spolků často dohodnou na pomoci a např. se opraví domek u fotbalového hřiště. Díky společně strávenému času jsou z nich jsou dobří přátelé. Další respondent uvedl, že výhodou jsou různé brigády v obci.

Respondentky se ve svých odpovědích více zaměřily na kulturní akce. Uvedly, že např. díky SKV Příbraz se zde něco děje. Jsou zde různé malé koncerty. Dále uvedly, že jsou skvělé akce cyklistických zájezdů do okolí. V klubu se všichni znají a přátelí se, proto je skvělé, že se mohou vydat i za hranice na dovolenou, což by se bez spolku nestalo. Cena je nižší, než kdyby jel každý sám. Tři respondentky dále uvedly, že přínosem jsou nejrůznější akce pro děti. Bez nich by s nimi musely jezdit do jiných obcí, protože zde není škola ani školka.

7 Shrnutí získaných informací, vyhodnocení otázek a diskuze

Hlavní výzkumná otázka zněla: „Mají občané obce Příbraz dostatečné vyžití v oblasti sportu a jiných volnočasových aktivit?“ Zde je možné, na základě výzkumu, odpovědět kladně. Lidé mají dostatečné vyžití v oblasti sportu i jiných volnočasových aktivit. Se sportovním vyžitím je v obci spokojeno 21 osob, tj. 29 % dotazovaných. Odpověď spíše ano zvolilo celkem 35 osob, tj. 48 %. Dalších 16 respondentů uvedlo, že nejsou spíše se sportovním využitím v obci spokojeni, tj. 22 % dotazovaných osob. Jen 1 respondent uvedl zcela zápornou odpověď. 35 dotázaných, tj. 48 %, dále uvedlo, že je sportovních i volnočasových akcí spíše dostatek. 28 dotázaných, tj. 38 %, si myslí, že je těchto akcí určitě dostatek. Spíše nedostatek je těchto akcí dle 7 respondentů a 3 respondenti jsou názoru, že je těchto aktivit určitě nedostatek.

Na tuto hlavní výzkumnou otázku navazovaly dílčí výzkumné otázky. První výzkumná otázka zněla: „Jaký význam mají pro občany obce Příbraz zájmové organizace?“ Pro obyvatele představují zájmové organizace velký význam. Výrazně naplňují jejich volný čas, který mohou efektivně trávit. Dále jim spolky přináší různé aktivity, na kterých se s ostatními obyvateli obce setkávají. Ze spoluobčanů se stali přátelé, kteří se různé podporují. Myslím si tedy, že pro malou obec, kterou Příbraz je, mají tyto spolky obrovský význam. Jinak by se zde téměř žádné aktivity nerealizovaly.

„Mají spolky a jiná sdružení přínos pro kulturní a společenský život v obci?“ Zde je možné uvést, že určitě ano.

„Nabízí aktivity pro všechny věkové skupiny?“ Na tuto poslední výzkumnou otázku můžeme odpovědět kladně. Aktivity jsou směřovány k jak malým dětem, tak i dospívajícím, např. cyklistický výlet. Poté se pro dospělé pořádají různé koncerty, výlety a dovolené, kterých se mohou účastnit lidé nejrůznějšího věku.

Na základě výzkumu lze tvrdit, že všechny spolky a sbory, které v obci Příbraz existují, mají velký přínos pro obyvatele obce a o významu na jejich život zde nemůže být pochyb. Sbor dobrovolných hasičů pomáhá ostatním obyvatelům, pořádá ve spolupráci s ostatními organizacemi (SKV Příbraz) společenské akce. Členové těchto spolků a sdružení budují a utužují mezi sebou přátelské vztahy. Je zde patrný vliv na oblast kultury. Samozřejmě že všem členům vyplňují tyto spolky a sdružení volný čas, poskytují jim možnosti pro smysluplné trávení volného času, stmelují jejich vztahy, což má pozitivní vliv na atmosféru celé obce. Vliv není patrný jen u samotných členů, ale u všech obyvatel obce.

Díky pořádaným akcím dochází ke stmelení vztahů mezi obyvateli obce a nabízí jim prostor pro společné setkávání.

Přitom vztahy mezi obyvateli obcí jsou velmi důležité. Jak uvádí MMR: Brožura rozvoj obcí (2021), dobré vztahy mezi obyvateli a jejich vzájemná soudržnost vede ke společnému řešení problémů v obci, a to různého charakteru i rozměrů. Pro úspěšný rozvoj obce jsou klíčové aktivity a zájem obyvatel. Obyvatele se zapojují do činností místních spolků a ostatních neziskových organizací, resp. je pro uspokojování svých zájmů zakládají. Tyto organizace jsou základem občanské společnosti a na základě dobrovolné činnosti rozvíjí řadu oblastí obce. To si myslím, že se v obci Příbraz úspěšně realizuje.

Na závěr lze obci doporučit, aby tyto spolky vedení obce, dle svých možností, podporovalo a vytvářelo příznivé zázemí pro jejich činnost. Jak toho dosáhnout? Jedná se např. o aktivity jako je pravidelné setkávání zástupců neziskového sektoru a obce (1–2 za rok). Na tomto setkání by mělo dojít k domluvě vzájemné podpory a sladění termínů akcí. Dále se jedná o rozvoj materiálního zázemí pro pořádání obecních akcí i akcí neziskových organizací (přístřešky, prostory, mobilní stoly apod.). Poté je to vybudování víceúčelové místnosti. Ta zde chybí i dle názoru dotazovaných respondentů. Tato místnost nebo menší hala by byla vhodná i pro setkávání občanů v rámci spolků i pro neformální setkávání. Dále by bylo vhodné vytvořit pravidla pro přidělování finanční podpory neziskovým organizacím obci (základní podmínkou pro finanční podporu jednotlivým občanským iniciativám a spolkům je jejich statut v podobě určité právní formy). Pravidelné hodnocení činností spolků z hlediska jejich přínosu pro život v obci. To se v současné době bohužel neděje.

8 Závěr

Cílem tohoto textu bylo analyzovat historii a činnost sportovních a volnočasových aktivit v České republice se zaměřením na obec Příbraz. Tento cíl byl splněn.

Nejprve bylo zjištěno, že volný čas je čas, který není zatím ničím naplněný. Je možné jej chápat pozitivně i negativně. Z pohledu negativního je to čas svobodný, promarněný, ničím nenaplněný. Z pohledu pozitivního jde o čas, kdy se můžeme věnovat svým koníčkům a zálibám, kdy máme čas pro sebe, čas, s nímž můžeme svobodně nakládat. Ve volném čase lidé realizují volnočasové aktivity. Je to velmi důležitou součástí lidského života. Je to aktivita, se kterou se setkáváme v mimopracovní době. Volnočasová aktivita je dále zájmové a neformální vzdělávání a je součástí procesu celoživotního učení. Primární aktivitou, která je patrná v rámci volnočasových aktivit, je aktivita založená na zájmu neboli zájmová činnost. Což je činnost, která se zaměřuje na uspokojování a rozvíjení potřeb, zájmů a schopností jedince. Podílí se na formování postojů, názorů a přesvědčení jedince. Zájmová aktivita se významně podílí na rozvíjení a vytváření hodnot a životního stylu jedince. Tyto aktivity uspokojují, rozvíjejí a kultivují zájmy. Má funkci výchovnou a vzdělávací, podílí se na prevenci patologických jevů a také má funkci zdravotně hygienickou. Jednou z volnočasových aktivit je sportovní volnočasová aktivita. Je to taková aktivita, která se zaměřuje na sport a tělovýchovu.

Sport je v současné době možné považovat za společenský fenomén. Dotýká se všech bez rozdílu náboženství, etnik a vyznání. Je patrný na všech kontinentech světa. Veřejně jej podporuje široké spektrum organizací, států a vlád. Tyto aktivity vedou k lepší fyzické zdatnosti jedince, k jeho psychické odolnosti. Pokud dítě či mladistvý realizuje tyto aktivity pravidelně, vede to k eliminaci problémů s nízkou tělesnou zdatností, s obezitou atd. V případě pravidelné aktivity dochází ke zdravému vývoji dětí a mladistvých. Osvojení si různých pohybových aktivit vede k utváření zdravého životního stylu. Pro všeobecný rozvoj pohybových schopností je nezbytná všestrannost. Různé oblasti výchovy i volného času mají specifické cíle, prostředky a podmínky. Obecně mají cíle různou míru, existují cíle dílčí, specifické, obecné atd.

Sportovní a volnočasové aktivity se provozují ve městech, ale i na venkovech. V České republice představuje venkov převážnou část území. Venkov se dotýká řady sfér lidského života, a s ním také souvisejí různé problémy. Řada malých obcí, které nejsou v blízkosti velkých center, ztrácí mladší obyvatelstvo, které odchází do velkých center nebo do blízkého

okolí velkých měst za prací. V malých obcích je obecně velmi nízká občanská vybavenost a technická infrastruktura. Pro tyto obce je z pohledu finančního velmi problematické udržovat jakoukoliv občanskou vybavenost. Je to dáno tím, že by je využíval nízký počet obyvatel, což by bylo značně neefektivní. Z tohoto důvodu se prvky občanské vybavenosti, jako jsou i sportovní a volnočasové aktivity, nacházejí spíše v obcích větších nebo ve velkých městech, kam lidé dojíždějí. Existuje zde tedy jakási přímá úměra v podobě poklesu prvků občanské vybavenosti se zmenšující se velikostí obcí.

Ve sledované obci Příbraz existuje však mnoho spolků, které se zaměřují na sportovní a jiné volnočasové aktivity. I když v obci žije jen cca 260 obyvatel, nachází se zde pět spolků. Je tedy možné, že sport má pro představitele vybrané obce velký význam. Obec se snaží podporovat místní spolek a pečuje i o jiné sportovní aktivity. Pozice sportu v této malé obci je velká a stojí na pomýšleném žebříčku priorit obce relativně vysoko. Veškeré spolky, které v obci Příbraz existují, mají kladný přínos pro obyvatele obce a výrazně se podílejí na jejich aktivních životech, a to z pohledu sportovního, vzdělávacího nebo kulturně-společenského, navíc s přesahem do mezilidských vztahů, kdy díky pořádaným akcím, dochází ke stmelení vztahů mezi všemi obyvateli obce a nabízí jim prostor pro společná setkávání.

9 Seznam literatury

- ARGYLE, M. (2001). *The Psychology of Happiness*. Routledge.
- BENDL, S. a kol. (2015). *Vychovatelství: Učebnice teoretických základů oboru*. Grada.
- BRIGHTBILL, C.K. (1963). *The challenge of leisure. Englewood Cliffs*. Englewood Cliffs.
- CACH, J., HOFBAUER, B. (1967). *Kapitoly z vývoje dětských hnutí a organizací*. Universita Karlova.
- ČIHOVSKÝ, J. (2002). *K vývoji názorů na volný čas*. Palackého univerzita.
- DIENER, E. a kol. (1999). *Subjective Well-Being: Three Decades of Progress*. Psychological Bulletin 125(2):276-302. DOI: 10.1037/0033-2909.125.2.276.
- HURYCHOVÁ, A., VILÍMOVÁ, V. (1997). *Didaktika tělesné výchovy*. Masarykova univerzita.
- HOFBAUER, B. (2004). *Děti, mládež a volný čas*. Portál.
- HOFBAUER, B., KAPLÁNEK, M. (2010). *Kapitoly z pedagogiky volného času: soubor pojednání o volném čase a jeho výchovném zhodnocování*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.
- HÁJEK, B. a kol. (2008). *Pedagogické ovlivňování volného času*. Portál.
- CHOUTKA, M. a kol. (2004). *Olympismus*. Olympia.
- CHOCHOLOVÁ, S. a kol. (2009). *Jan Amos Komenský*. Academia.
- JANSA, P. a kol. (2018). *Pedagogika sportu*. Karolinum.
- KŘIVOHLAVÝ, J. (2013). *Psychologie pocitů štěstí: současný stav poznání*. Grada.
- KOZEL, R. (2006). *Moderní marketingový výzkum*. Grada.
- KAPLÁNEK, M. (2012). *Čas volnosti–čas výchovy*. Portál.
- LARSON, R.W., VERMA, S. (1999). *How children and adolescents spend time across the world: Work, play, and developmental opportunities*. Nov;125(6):701-36. doi: 10.1037/0033-2909.125.6.701.
- MASSIMINI, F., CARLI, M. (1998). *The systematic assessment of flow in daily experience*. In: CSIKSZENTMIHALYI, M., CSIKSZENTMIHALYI, I. *Optimal Experience: Psychological studies of flow in con-sciousness*. Cambridge University Press.
- NOVÁK, J. (1932). *Jan Amos Komenský Jeho život a spisy*. Praha.
- PÁVKOVÁ, J. a kol. (2001). *Pedagogika volného času*. Portál.
- POUSTA, V., a kol. (1996). *Kapitoly z pedagogiky volného času*. Masarykova univerzita v Brně.

PŘADKA, M. (2002). *Kapitoly z dějin pedagogiky volného času*. Masarykova univerzita.
RECHEL, K. (2009). *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Grada.
VERDON, J. (2003). *Volný čas ve středověku*. Vyšehrad.
ZELINSKI, J. ERNIE. (2003). *Nebojte se nepracovat*. Pedagogika.

Zákon č. 472/2011 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. (2021). <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-472>

NÁRODNÍ SOUSTAVA POVOLÁNÍ. (2021). *Kompetence*. <http://kompetence.nsp.cz/>

APPS. (2021). *Bílá kniha v sociálních službách*. www.apsscr.cz › files › bila_kniha, str. 8

PERLÍN, R. (2021). *Vymezení venkovských obcí v Česku*. <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6384068>

PŘÍBRAZ. (2021). *O obci*. <https://www.pribraz.cz/>

ČSÚ (2021). *Obyvatelstvo*. <https://www.czso.cz/csu/xc>

TJ SOKOL STRÁŽ NAD NEŽÁRKOU. (2021). *O nás*. <http://www.fotbalsokolstraz.wbs.cz/>

SKV PŘÍBRAZ. (2021). *O nás*. <https://www.pribraz.cz/spolky/hasici.html>

VOJTĚŠI PŘÍBRAZ. (2021). *O nás*. <https://www.pribraz.cz/spolky/hasici.html>

PŘÍBRAZKÝ PLAVÁČEK. (2021). *O nás*. <http://www.plavacek.zsplatvsko.cz/>

SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ PŘÍBRAZ. (2021). *O nás*. <https://www.pribraz.cz/spolky/hasici.html>